

Zaļās bibliotēkas koncepts

Kristīne Deksne

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra Bibliotēku nozares attīstības eksperte, IFLA sekcijas “Vide, ilgtspēja un bibliotēkas” (Environment, Sustainability and Libraries, ENSULIB) pastāvīgās komitejas locekle

SEMINĀRS “KOPIENAI ATVĒRTA, LABIEKĀRTOTA UN PIEEJAMA BIBLIOTĒKA”

2022. gada 17. maijs

Kas ir Zaļā bibliotēka?

Bibliotēka, kurā tiek ņemta vērā vides, ekonomiskā un sociālā ilgtspēja. Zaļa un ilgtspējīga bibliotēka – neatkarīgi no tās lieluma - īsteno skaidru ilgtspējīgas attīstības programmu.

/IFLA ENSULIB/

Vide - apkārtnē vai apstākļi, kuros dzīvo un darbojas cilvēki, organizācijas, dzīvnieki vai augi. Dabiskā, sociālā, kultūras vide.

Ilgtspējīga attīstība ir attīstība, kas "apmierina pašreizējās vajadzības, neapdraudot nākamo paaudžu spēju apmierināt savas vajadzības" (ANO Bruntlandes komisijas ziņojums «Mūsu kopējā nākotne»).

Ilgtspējīgas attīstības programma

- **Zaļās ēkas un aprīkojums:** tiek aktīvi samazinātas ēkas un aprīkojuma emisijas jeb oglekļa pēdas nospiedums.
- **Zaļā biroja principi:** darbības rutīnas un procesi ir videi draudzīgi.
- **Ilgtspējīga ekonomika:** tiek ierobežots patēriņš, aprites un koplietošanas ekonomikas prakses uzlabošana un pieejamības nodrošināšana sabiedrībai.
- **Ilgtspējīgi bibliotēkas pakalpojumi:** lietotājiem viegli pieejama atbilstoša un aktuāla informācija, koplietošanas telpas un ierīces, tiek piedāvāta vides izglītība, procesu efektivitāte, pozitīvs oglekļa pēdas nospiedums.

Ilgtspējīgas attīstības programma

- **Sociālā ilgtspēja:** kvalitatīva izglītība, lasītprasme, starpkultūru daudzveidība, sociālā iekļaušana un vispārēja līdzdalība. Bibliotēka aktīvi strādā, lai mazinātu nevienlīdzību.
- **Vides pārvaldība:** vides mērķi atbilst SMART kritērijiem (specifiski, izmērāmi, sasniedzami, reālistiski, ierobežoti laikā), bibliotēka strādā, lai samazinātu savu negatīvo ietekmi uz vidi. Bibliotēkas vides politika, tās īstenošana un vides darba rezultāti tiek iepazīstināti ar plašāku auditoriju.
- **Apņemšanās ievērot vispārējos vides mērķus un programmas:** bibliotēka vadās pēc ANO IAM, Parīzes nolīguma u.c. vides sertifikātiem un programmām.

IFLA Zaļās bibliotēkas balva

IFLA GREEN LIBRARY AWARD

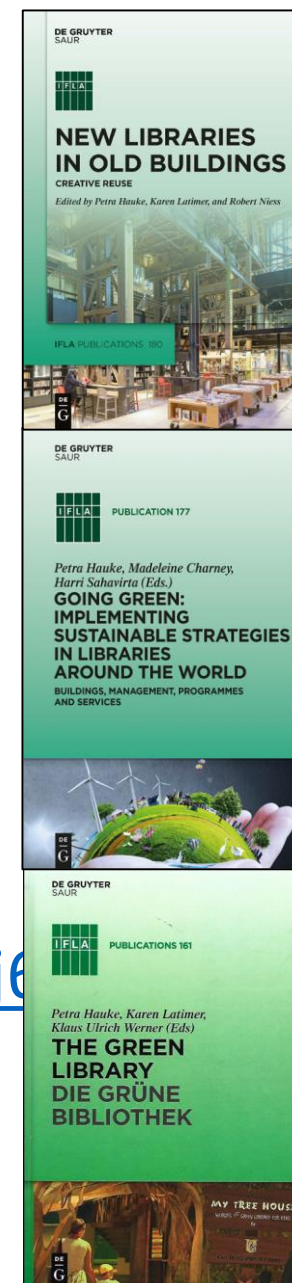
Balvas mērķi:

- izcelt un godināt bibliotēkas un projektus, kas vislabāk parāda apņemšanos nodrošināt vides ilgtspēju;
- veidot izpratni par bibliotēku sociālo atbildību un līderību vides izglītībā;
- atbalstīt pasaules zaļo bibliotēku kustību, kas saistīta ar ekoloģiski ilgtspējīgām ēkām, ekoloģiski ilgtspējīgiem pakalpojumiem, aktivitātēm, informācijas resursiem, krājumiem un projektiem, resursu un enerģijas saglabāšanu;
- veicināt zaļo bibliotēku iniciatīvu attīstību vietējā, reģionālā un pasaules mērogā;
- iedrošināt visu veidu bibliotēkas aktīvāk prezentēt savas zaļās aktivitātes starptautiskai auditorijai.

Resursi

- Tīmekļvietne: <https://www.ifla.org/the-green-library-website/>
- Zaļo bibliotēku *kontROLSaraksts* (*Green Library Checklist*)
"Ilgtspējīgas ēkas, aprīkojums un pārvaldība. *KontROLSaraksts*"
- Izdevumi
- IFLA ENSULIB informatīvais izdevums: <https://www.ifla.org/the-ifla-ensulib-newsletter-project/>
- Tīmekļsemināri:
<https://www.youtube.com/channel/UC4FMQG9ghWqsOe2v54gj6uA>

u.c.

Paldies!

Kristīne Deksne, kristine.deksne@lnb.lv

<https://www.ifla.org/environment-sustainability-and-libraries>